

et iudicio subiici, Ordinarius eo in casu facti criminosi summariam notitiam capit, simulque perpendit utrum ad sacrorum canonum praescriptum infamia aut irregularitas aut alia ecclesiastica sanctio locum habeat.

§ 1. Iudicio nondum expleto, vel quousque accusatus vinculis detinetur, consultius est ut Ordinarius sese contineat in remediis provisorii adhibendis.

§ 2. Iudicio vero absoluto, reoque convento libertati reddito, Curia, iuxta informationes prius habitas earumque indolem, procedit, si opus sit, iuxta modum in hac instructione praescriptum.

XLIV. Si forte occurrant dubia aut difficultates practicae, Ordinarii ad vitandas contentiones et nullitates recurrant ad hanc Sacram Congregationem.

Ex audientia SS^mi diei 11 Iunii 1880.

SS^mus D^ñus Noster Leo Div. Prov. PP. XIII, audita relatione praesentis Instructionis ab infrascripto Sacr. Congregationis Episcoporum et Regularium Secretario, eam in omnibus approbare et confirmare dignatus est.

Romae die et anno quibus supra. — I. Card. Ferreri, Praef. — I. B. Agnozzi, Secretarius.

(Versio adhib. in Conc. Mexic. V, App. n. 19).

XLVI.

SS. D. N. Leonis Papae XIII Constitutio « Romanos Pontifices », qua nonnulla controversiarum capita inter episcopos et missionarios regulares Angliae et Scotiae definiuntur. — VIII Idus Maii 1881.

Romanos Pontifices Decessores Nostros paterno semper caritatis affectu inclytam Anglorum gentem fovisse, et monumentis suis testatur historia, et felicit recordationis Pius IX in Litteris *Universalis Ecclesiae* III kal. Octobris anno Incarnationis Dominicae MDCCCL datis, graviter ac diserte demonstravit. Quum autem per eas Litteras episcopalem hierarchiam idem Pontifex inter Anglos restitueret, cumulavit quodammodo, quantum temporum ratio sinebat, ea benefacta quibus Apostolica Sedes nationem illam fuerat prosequuta. Ex dioecesium enim restitutione pars illa dominici gregis ad nuptias Agni caelestis iam vocata, ac mystico Eius corpori sociata, pleniorum veritatis atque ordinis firmitatem per Episcoporum gubernationem et regimen rursus adepta est. *Episcopi quippe*, inquit S. Irenaeus¹, *successionem habent ab Apostolis, qui cum Episcopatus successionem charisma veritatis certum, secundum placitum Patris acceperunt*; atque inde fit, quemadmodum S. Cyprianus monet², *ut Ecclesia super Episcopos constituitur, et omnis actus Ecclesiae per eosdem Praepositos gubernetur*.

Huic sane sapienti consilio mirifice respondit even-

¹ *Adv. haer.* lib. IV, cap. 26, n. 2.

² *Epist. 29 ad lapsos.*

tus; plura nimirum Concilia provincialia celebrata, quae saluberrimis legibus religiosa dioecesium negotia ordinarunt: latius propagata in dies catholica fides, et complures nobilitate generis et doctrina praestantes ad unitatem Ecclesiae revocati: clerus admodum auctus: auctae pariter religiosae domus non modo ex regulariis ordinibus, sed ex iis etiam recentioribus institutis, quae moderandis adolescentium moribus, vel caritatis operibus exercendis optime de re christiana et civili societate meruerunt: constituta pia laicorum sodalitia: novae missiones novaeque Ecclesiae quamplures erectae, nobili instructu divites, egregio cultu decorae; per multa etiam item condita orphanis alendis hospitia, seminaria, collegia et scholae, in quibus pueri et adulescentes frequentissimi ad pietatem ac litteras instituuntur.

Cuius quidem rei laus non exigua tribuenda est Britannicae gentis ingenio, quod prout constans et invictum est contra vim adversam, ita veritatis et rationis voce facile flectitur, ut proinde vere de ipsis dixerit Tertullianus *Britannorum inaccessa Romanis loca, Christo subiecta* *. At praecipuum sibi laudis meritum vindicant cum assidua Episcoporum vigilantia, tum Cleri universi docilis ad parendum voluntas, prompta ad agendum sollertia.

Nihilominus quaedam ex ipsa rerum conditione ortae difficultates dissensusque inter sacrorum Antistites et sodales Ordinum religiosorum obstiterunt, quominus uberiores fructus perciperentur. Illi enim, cum praescripta fuisset per memoratas Litteras Praedecessoris Nostri communis iuris observantia, rati sunt se posse

* Lib. *Adv. iudaeos* cap. 5.

omnia decernere quae ad ipsius iuris executionem pertinent, quaeve ex generali Ecclesiae disciplina Episcoporum potestati permissa sunt. Plures contra gravesque causae prohibebant, ne peculiaris missionum disciplina, quae iam inveteraverat, repente penitus aboleretur. Ad has propterea difficultates avertendas et controversias finiendas, Angliae Episcopi, pro sua in hanc Apostolicam Sedem observantia, Nos adire rogantes, ut suprema auctoritate Nostra dirimerentur.

Nos vicissim haud gravate eam postulationem excepimus, tum quia nobilem illam nationem non minore quam Decessores Nostri benevolentia complectimur, tum quia nihil nobis est antiquius, quam ut sublatis dissidii causis stabilis ubique vigeat mutua cum caritate concordia. Quo gravius autem et cautius a Nobis iudicatio feret, non modo iis quae ultro citroque adducebantur iuribus et auctoritatibus diligenter animum adiecitimus, sed etiam sententiam perrogavimus Congregationis specialiter deputatae aliquot S. R. E. Cardinalium et duobus sacris Consiliis, quorum alterum Episcoporum et Regularium negotiis expediendis praest, alterum christiano nomini propagando. Hi, cunctis accurate exploratis quae in deliberationem cadebant, et rationum momentis, quae afferebantur utrinque, religiose perpensis, fideliter Nobis exposuerunt quid aequius melius de singulis quaestionibus decernendum sibi videretur in Domino. Audito itaque memoratorum Cardinalium consilio, causaque probe cognita, supremum iudicium Nostrum de controversiis ac dubitationibus quae propositae sunt per hanc Constitutionem pronunciamus.

Multiplex licet varieque implexa sit congeries rerum quae in disceptationem vocantur, omnes tamen ad tria

potissimum capita commode redigi posse arbitramur, quorum alterum ad familiarum religiosarum exemptionem pertinet ab episcopali iurisdictione; alterum ministeria respicit, quae a regularibus missionariis exercentur; tertium quaestiones complectitur de bonis temporalibus deque usu in quem illa oporteat converti.

Ad regularium exemptionem quod attinet, certa et cognita sunt canonici iuris praescripta. Scilicet quamvis in ecclesiastica hierarchia, quae est *divina ordinatione* constituta, presbyteri et ministri sint inferiores Episcopis, horumque auctoritate regantur¹; tamen quo melius in religiosis ordinibus omnia essent inter se apta et connexa, ac sodales singuli pacato et aequabili vitae cursu uterentur; denique ut esset incremento et perfectioni *religiosae conversationis*² consultum, haud immerito Romani Pontifices, quorum est dioeceses describere, ac suos cuique subditos sacra potestate regundos adtribuere, Clerum Regularem Episcoporum iurisdictione exemptum esse statuerunt. Cuius rei non ea fuit causa quod placuerit religiosas sodalitates potiore conditione frui quam clerum saecularem; sed quod earum domus habitae fuerint iuris fictione quasi territoria quaedam ab ipsis dioecesibus avulsa. Ex quo factum est ut religiosae familiae, quas iure communi et Episcopis propter hieraticum principatum, et Pontifici Maximo propter primum Pontificium immediate subesse oporteret³, in Eius potestate esse perrexerint, ex Episcoporum potestate per privilegium exierint. Quum autem re ipsa intra fines dioecesium vitam degant, sic huius privilegii temperata

¹ Concil. Trid. sess. 23, *de sacram. Ord.* can. 7.

² S. Gregor. M. Epist. III, lib. IX. — Bened. XIV Epist. Decret. *Apostolicae servitutis*, prid. Idus Mart. 1742.

³ Concil. Vatic. Constit. *Pastor aeternus* cap. 3.

vis est, ut sarta tecta sit dioecesana disciplina, adeoque ut clerus regularis in multis subesse debeat episcopali potestati sive ordinariae sive delegatae.

De hoc itaque privilegio exemptionis dubitatum est, nunquam eo muniantur religiosi sodales, qui in Anglia et Scotia missionum causa consistunt: hi enim ut plurimum in privatis domibus terni, bini, interdum singuli commorantur. Et quamvis Benedictus XIV in Constit. *Apostolicum ministerium*, III kalen. Iunii anno Incarnationis Dominicae MDCCCLIII, memoratos missionarios regulares privilegio perfrui declaraverit, subdubitandum tamen Episcopi rursus in praesens existimabant, eo quod, restituta episcopali hierarchia, rem catholicam ad iuris communis formam in ea regione gubernari oportet. Iure autem communi¹ constitutum est, ut domus, quae sodales religiosos sex minimum non capiant, in potestate Episcoporum esse omnino debeant. Insuper ipse Constitutionis Auctor visus est ponere privilegii causam in « publici regiminis legibus... quibus coenobia quaecumque prohibentur »; hanc vero causam comperitum est fuisse sublatam, quum plures iam annos per leges illius regni liceat religiosis sodalibus in collegia coire.

Nihilominus haec tanti non sunt, ut reapse privilegium defecisse iudicemus. Nam quamvis hierarchiae instauratio faciat, ut res catholica apud Anglos ad communem Ecclesiae disciplinam *potentialiter* revocata intelligatur; adhuc tamen res ibi geruntur eodem fere modo atque in missionibus geri solent. Immo sacrum Consilium christiano nomini propagando pluries declaravit, Constitutiones Clementis VIII *Quoniam* IX kal. Iulii MDCLIII,

¹ Innocent. X Constit. *Instaurandae*, die 15 Octob. 1652. Constit. *Ut in parvis*, die 10 Februar. 1654.

Gregorii XV *Cum alias* XVI kalen. Septemb. MDCXXII, Urbani VIII *Romanus Pontifex* v kal. Septemb. MDCXXIV, itemque Constitutiones Innocentii X non esse de domibus atque hospitiiis missionum intelligendas¹. Ac merito quidem; nam quum dubium iamdudum fuisset propositum Clementi VIII, utrum religiosi viri ad Indos missi in culturam animarum existimandi essent quasi vitam degentes extra coenobii septa, proindeque Episcopis subesse Tridentina lege iuberentur, Pontifex ille per Constitutionem *Religiosorum quorumcumque* VI idus Novembris MDCI decreverat eos « reputandos esse tamquam religiosos viventes intra claustra » quamobrem « in concernentibus curam animarum Ordinario loci « subesse: in reliquis vero non Ordinario loci, sed « suis Superioribus subiectos remanere ». Neque aliud sensit iudicavitque Benedictus XIV in suis Constitutionibus *Quamvis* v kalen. Martii MDCCLVI; *Cum nuper* VI idus Novembris MDCCLII, et *Cum alias* v idus Iunii MDCCLIII. Ex quibus omnibus liquet, etiam hospitia ac domos quantumvis incolarum paucitate infrequentes huius, de quo agitur, privilegii iure comprehendendi, idque non in locis solum ubi Vicarii apostolici, sed etiam ubi Episcopi praesunt; de Episcopis enim in Constitutionibus, quas memoravimus, agebatur. Apparet insuper rationem potissimam exemptionis missionariorum regularium in Anglia non esse exquirendam in legibus civilibus, quae coenobiis erigendis obsessent; sed magis in eo salutari ac nobilissimo ministerio, quod a viris apostolicis exercetur. Quod non obscure Benedictus XIV significavit inquit, « regulares Anglicanae missioni « destinatos illuc proficisci in bonum sanctae nostrae

¹ S. Cong. de Prop. Fide 30 Ianuarii 1627; 27 Martii 1631; 5 Octobris 1655; 23 Septembris 1805; 29 Martii 1834.

« religionis ». Eademque causam pariter attulerat Clemens VIII, cum de sodalibus religiosis ad Indos profectis docuerat, ipsos antistitum suorum iussu illuc concessisse, ibique sub disciplina praefecti provinciae versari « ad praedicandum sanctum Dei evangelium et « viam veritatis et salutis demonstrandam ». Hinc post sublatas leges sodalitiis regularibus infensas, et hierarchia catholica in integrum restituta, ipsi Britannorum Episcopi in priori Synodo Westmonasteriensi testati sunt, rata sibi privilegia fore, « quibus viri religiosi « suis in domibus vel extra legitime gaudent » quamvis « extra monasteria ut plurimum degant ».

Quamobrem in praesenti etiam Ecclesiae catholicae apud Britannos conditione declarare non dubitamus: Regulares, qui in residentiis missionum commorantur, exemptos esse ab Ordinarii iurisdictione, non secus ac regulares intra claustra viventes, praeter quam in casibus a iure nominatim expressis, et generatim in iis quae concernunt curam animarum et sacramentorum administrationem.

Praecipuam hanc quam definivimus controversiam altera excipiebat affinis, de obligatione qua teneantur Rectores missionum creditam habentes animarum curam, eorumque vicarii, alique religiosi sodales, facultatibus praediti quae missionariis conceduntur, ut intersint iis Cleri conventibus, quos *collationes* seu *conferentias* vocant, neque non Synodis dioecesanis. Cuius quaestio vis et ratio ut intelligatur, praestat memorare quod in Concilio Westmonasteriensi Provinciali IV praecipitur his verbis: « Si duo vel plures sint sacerdotes in eadem « missione, unum tantum primum designandum, qui ge- « rat curam animarum et administrationem Ecclesiae... » ceteros omnes curam quam habent animarum cum

« dependentia a primo exercere »¹. Comperta itaque natura facti de quo agitur, et semota tantisper ea quaestionis parte quae Synodus respicit, ambigi nequit, quin Rectores missionum adesse debeant iis Cleri coetibus, qui *collationes* dicuntur. Namque eorum causa eadem ferme est ac parochorum; parochos autem etiam regulares ea obligatione adstringi et docuit Benedictus XIV Constit. *Firmandis* § 6: VIII idus Novembr. MDCCXLIV, et sacrum Consilium Tridentinis decretis interpretandis pluries declaravit². Recte igitur in praedicta Synodo Westmonasteriensis fuit constitutum: « Ad suam collationem tenentur convenire, respondere parati omnes sacerdotes saeculares et regulares, salvis eorum iuribus, qui curam habent animarum ». Aliter dicendum videretur de vicariis, aliisque religiosis viris apostolica munia obeuntibus. His enim integrum quidem est de *iure constituto* a memoratis collationibus abstinere, prout alias fuit a sacra Congregatione Concilii declaratum³. At Nos minime praeterit Concilium Romanum habitum anno MDCCXXV auctoritate Benedicti XIII iussisse confessarios omnes etiam ex ordinibus regularibus intra fines provinciae commorantes coetus illos celebrare « dummodo morales in eorum conventibus lectiones non habeantur ». Quum autem quod sine effectu geritur id geri nullo modo videatur, sacrum Consilium christiano nomini propagando merito existimans domesticas regularium collationes in quibusdam missionum locis parum fructuosas ob exiguum sodalium numerum futuras, cunctis et singulis illic munere perfungentibus

¹ Dec. 10, n. 10.

² *Forosempronien.* 5 Septemb. 1650 Lib. 19 Decret.

³ *Forosempronien.* 12 Maii 1681 Lib. 53 Decr. fol. 258 *Aguipendicn.* VV. SS. LL. 12 Martii 1718.

imperavit ut Cleri conventibus interessent. Hisce igitur rationibus permoti declaramus, omnes missionum rectores Cleri collationibus adesse ex officio debere, simulque decernimus ac praecipimus ut iisdem intersint vicarii quoque alique religiosi viri missionariis facultatibus concedi solitis instructi, qui hospitia, parvasque missionum domos incolunt.

De officio conveniendi ad Synodum explorata Tridentina lex est¹: « Synodi quoque dioecesanae quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse debent, nec capitulis generalibus subduntur, accedere tenentur. Ratione autem parochialium aut aliarum saecularium ecclesiarum etiam adnexarum, debent ii qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse ». Quam legem egregie illustravit Benedictus XIV². Neque vero putamus cuiquam negotium facessere decretum Alexandri VIII, III kalen. Aprilis MDCCXI, quo cavetur, ut ad synodum accedant Abbates, Rectores, Praefecti, omnesque antistites domorum religiosarum, quas Innocentius X Episcoporum potestati subiecerat. Quum enim Innocentianae Constitutiones viros apostolicos, qui in sacris missionibus versantur, non attingant, facile intelligitur, neque decretum Alexandri VIII ad eos, de quibus modo apud Nos agitur, pertinere. Quare huic posteriori quaestionis parti hoc unum respondemus: standum esse decretis Synodi Tridentinae.

Proxima est quaestio quae respicit appellationem ab interpretatione, quam Episcopi ediderint, decretorum synodali. Namque hisce decretis pareant oportet

¹ Sess. 24 cap. 2. *de reform.*

² *De Synod. dioec.* lib. 3 cap. 1 § 11.

etiam religiosi sodales in iis quae ad curam animarum et sacramentorum administrationem referuntur¹, ceterisque in rebus « in quibus eos Episcoporum iurisdictioni subesse canonica praecipit instituta »². Profecto dubitare non licet quin ab iis interpretationibus ad Sedem Apostolicam provocatio sit; siquidem, « Gelasio I³ et Nicolao I⁴ auctoribus, ad illam de « qualibet mundi parte canones appellari voluerunt: « ab illa autem nemo sit appellare permissus ». Quare huius appellationis tantummodo vis et effectus potest in dubitationem adduci. At haec dubitatio facile tollitur, si apta fiat causarum distinctio. Fas est nimirum Regularibus appellare in *devolutivo* tantum, quoad interpretationem decretorum, quae de iure communi, sive ordinario sive delegato, Regulares etiam afficiunt; quo vero ad interpretationem aliorum decretorum, etiam in *suspensivo*. Authentica namque interpretatio quae manat ab Episcopis, qui Synodorum auctores sunt, tanti profecto est, quanti sunt ipsa decreta. Ex quo illud omnino est consequens, licere religiosi sodalibus a primo decretorum genere appellare eo iure et modo, quo licet cuilibet e dioecesi appellare a lege communi, scilicet in *devolutivo*⁵. At vero ad reliqua decreta quod attinet, ea certe lata contra regulares vim rationemque legis amittunt: quare constat illos sic exemptionem a iurisdictione episcopali possidere uti ante possederint; donec Pontificis maximi auctoritate iudicetur, iure ne an secus cum iis actum sit.

¹ Concil. Trid. sess. 25 cap. 11 de regular.

² Innoc. IV cap. 1 de privileg. in 6.

³ Epist. 7 ad Episc. Dardan, ann. 495 Tom. 2 collect. Harduini

⁴ Epist. 8 ad Michael. Imperat. Tom. 4 collect. Harduini.

⁵ Bened. XIV de Synod. Dioc. Lib. 13 cap. 5 § 2.

Hactenus de exemptionis privilegio; nunc de iis questionibus dicendum, quibus ministeria quaedam per regulares exercita occasionem praebuerunt. Excellit inter haec munus curationis animarum, quod saepe, ut innumus, religiosi viris demandatur intra fines ab Episcopis praestitutos; locus autem iis finibus comprehensus *missionis* nomine designatur. Imvero de his missionibus disceptatum fuit, an et quomodo fieri possit ab Episcopis earum divisio, seu, ut dici solet, dismembratio. Nam qui Regularium cura tuebantur, negabant hanc divisionem fieri posse nisi legitimis de causis, adhibitisque iuris solemnibus quae praescripta sunt ab Alexandro III¹ et a Concilio Tridentino². Alia vero erat Episcoporum opinatio.

Profecto si divisio fiat parociae veri nominis, sive antiquitus conditae, sive recentiore memoria iure constitutae, dubitandum non est quin nefas sit Episcopo canonum praescripta contemnere. At Britannicae missiones generatim in parocias ad iuris tramites erectae non sunt: idcirco sacrum Consilium christiano nomini propagando anno MDCCCLXVI officium applicandi missam pro populo ad Episcopum pertinere censuit, propterea quod dioecesium Britannicarum non ea sit constitutio, ut in veras parocias dispositae sint. Itaque ad divisionem missionis simplicis ea iuris solemnia transferenda non sunt, quae super dismembratione parociarum fuerunt constituta: eo vel magis quod propter missionum indolem et peculiare circumstantias, numero plures ac leviores causae possint occurrere, quae istarum divisionem suadeant, quam quae iure definitae sint ut fiat parociarum divisio. Neve quis urgeat similitudinem

¹ Cap. ad audientiam de Eccles. aedific.

² Sess. 21 cap. 4 de reform.

quam utraeque inter se habent; cum enim obligatio servandi solemnia iuris libertatem agendi coerceat, ad similes causas non est pertrahenda. Silentibus itaque hac super re generalibus Ecclesiae legibus, necesse est ut Concilii Provincialis Westmonasteriensis valeat auctoritas, cuius hoc decretum est: « Non obstante « rectoris missionarii deputatione, licebit Episcopo de « consilio Capituli, intra limites missionis cui praepo- « nitur, novas Ecclesias condere ac portionem distri- « ctus iis attribuere, si necessitas aut utilitas populi « fidelis id requirat ». Quae cum sint ita, ad proposi- tam consultationem respondemus: licere Episcopis mis- siones dividere, servata forma sancti Concilii Triden- tini¹, quoad missiones quae sunt vere proprieque dictae paroeciae: quoad reliquas vero, ad formam Synodi I Provincialis Westmonasteriensis². Quo melius autem missioni, quae dividenda sit, eiusque administris pro- spiciatur, volumus ac praecipimus, ut sententia quoque rectoris exquiratur, quod iam accepimus laudabiliter esse in more positum: quod si a religiosis sodalibus missio administretur, Praefectus Ordinis audiatur; salvo iure appellandi, si res postulet, a decreto episcopali ad Sanctam Sedem *in devolutio* tantum.

Peracta missionis, cui regulares praesint, dismem- bratione, alia nonnunquam quaestio suboritur: utrum nempe Episcopus, in praeficiendo Rectore missioni, quae nova erigitur, ipsos religiosos sodales ceteris debeat praeferre. — Quamvis illi hanc sibi praerogativam adserant, obscurum tamen non est, haud leves exinde secuturas difficultates et offensiones. Ceterum in ea, de qua sermo est, nova erectione necesse est alterutrum

¹ Cap. 4, sess. 21 de reform.

² De regimine congregationum seu missionum u. 5.

contingere; nimirum ut paroecia veri nominis, aut mera missio constituatur. Si primum fieret, perquam alie- num esset ab Ecclesiae disciplina e religiosa familia ar- cessitum parochum praeferi; sic enim iure quod modo viget arcentur regulares a parochi munere, ut illud su- cepturi venia Apostolica indigeant. Ad rem Benedi- ctus XIV in Constit. *Cum nuper*, vi idus Novem- bris MDCCLI: « Quomodo, inquit, negari nequit, ex « veteri canonum lege, monachos et regulares ecclesia- « rum parochialium regiminis capaces fuisse, ita certum « nunc est ex recentiori canonica disciplina interdictum « esse regularibus parochiarum curam adsumere sine « dispensatione Apostolica ». Hinc sacrum Consilium Tridentinis decretis interpretandis¹, ad dubium « an « annuendum sit precibus Patrum Augustinianorum de « nova paroecia iisdem concedenda » rescripsit — nega- tive et amplius —. Sin autem, quod secundo loco posuimus, mera missio erigitur, ius certe non obest religiosi viri ne inter eos eligatur rector; ast ne iis quidem praeferi optantibus suffragatur. Rem itaque integram et in sua potestate positam aggrediens Epi- scopus, libertate sua utatur oportet: ubi enim iura silent, loco legis est Praesulis auctoritas; praesertim vero quod, ut doctorum fert adagium, Episcopus *in- tentionem habet in iure fundatam* in rebus omnibus, quae ad dioecesim suam administrandam attinent. Quamobrem praelatio quoad novam missionem, a Re- gularibus expetita, aut nullo iuris subsidio fulcitur, aut in disertam iuris dispositionem offendit.

Officium curationis animarum sedulitati Regularium commissum alias etiam dubitationes gignit; eaeque loca

¹ In Ianuen. *dismembrationis* xxv Ianuarii MDCCLXXIX.

spectant finibus comprehensa missionum quae ab ipsis reguntur. Coepit enim ambigi utrum coemeteria et pia loca, intra fines illarum sita, Episcopus visitare possit. Ast in coemeteriis facilis ac prona suppetit distinctionis adeoque finiendae controversiae ratio. Nam si de coemeteriis agatur quae solis religiosis familiis reservantur, ea plane ab Episcopi iurisdictione, proindeque a visitatione exempta sunt: cetera vero fidelium multitudini communia, quum uno ordine haberi debeant cum coemeteriis paroecialibus, iurisdictioni Ordinarium subsunt indubitate, ac propterea optimo iure ab Episcopo visitantur, quemadmodum statuit Benedictus XIV in Constit. *Firmandis* VIII idus Novembris MDCCXLIV. Haud absimili distinctione de locis piis quaestio dirimitur, ea secernendo quae exempta sunt ab iis quibus praeesit Episcopus sive ordinario iure, sive delegato. De utrisque igitur, tum coemeteriis tum piis locis, sententiam Nostram paucis complectimur pronunciantes: sacrorum canonum et constitutionum Apostolicarum praescripta esse servanda.

Superioribus dubiis arcto iungitur nexu illud quo quaeritur an Episcopis subesse debeant scholae pauperum, quae *elementares* etiam, *primariae*, *puerorum* nuncupantur; est enim sanctissimum docendi ministerium, et proximum piis locis ordinem tenent scholae de quibus agendum est. Quo illae pertineant ex ipso nomine dignoscitur; intendunt nimirum ad puerilem aetatem primis litterarum elementis primisque fidei veritatibus, ac morum praeceptis apte instituendam: quae quidem institutio omnibus est temporibus, locis, et vitae generibus necessaria, ac multum habet momenti ad universae societatis humanae, nedum singulorum hominum incolumitatem; ex puerili enim insti-

tutione pendet, ut plurimum, qua quis ratione sit reliquae aetatis spatium acturus. Itaque quid a docentibus eo loci praecipue praestandum sit, sapienter Pius IX significavit scribens: « In hisce potissimum scholis omnes « cuiusque e populo classis pueri vel a teneris annis « sanctissimae nostrae religionis mysteriis ac praecep- « tionibus sedulo sunt erudiendi et ad pietatem morum « que honestatem, et ad religionem civilemque vivendi « rationem accurate formandi, atque in iisdem scholis « religiosa praesertim doctrina ita primarium in insti- « tutione et educatione locum habere ac dominari debet, « ut aliorum cognitiones, quibus iuventus ibi imbuatur, « adventitiae appareant »¹. — Nemo exhinc non intelligit istam puerorum institutionem in Episcoporum officii esse ponendam, et scholas, de quibus agitur, tam in urbibus frequentissimis, quam in pagis exiguis, inter opera contineri quae ad rem dioecesanam maxime pertinent.

Insuper quod ratio suadet lux historiae confirmat. Nullum quippe fuit tempus quo singularis non eluxerit Conciliorum cura in huiusmodi scholis ordinandis ac tuendis, pro quibus plura sapienter constituerunt. Eorum nempe decretis prospectum est ut illas Episcopi in oppidis et pagis restitui et augeri curarent², puerique ad discendum admitterentur, qualibet, si fieri posset, impensa remissa³. Eorumdem auctoritate dictae leges, quibus, alumni religioni ac pietati operam darent⁴, definitae dotes et ornamenta animi, quibus magistros

¹ Epist. ad Archiepisc. Friburg. *Cum non sine maxima* XIV Iulii MDCCCLXIV *Acta* vol. 3.

² Synod. I. Provincial. Camerac. tit. *de scholis* cap. 1. — Synod. provinc. Mechlin. tit. *de scholis* cap. 2.

³ Synod. Namurcen. an. 1604 tit. 2 cap. 1.

⁴ Synod. Antuerpien. sub. Mireo tit. 9 cap. 3.

praeditos esse oporteret¹, iisque imperatum, ut iurarent iuxta formulam catholicae professionis²; demum scholarum curatores constituti qui eas adirent, ac circumspicerent nequid inesset vitii aut incommodi, neve quid omitteretur ex iis rebus, quas de illarum disciplina leges dioecesanæ sanxissent³. Ad haec, quum Patres Conciliorum probe intelligerent parochos etiam pastoralis ministerii compotes esse, partes haud exiguas iisdem tribuerunt in scholis puerorum, quarum cura cum animarum curatione summa necessitate iungitur. Placuit igitur in singulis paroeciis pueriles scholas constitui⁴, quibus nomen est *parochialibus* impostum⁵; iussi sunt parochi munus docendi suscipere, sibi quae adiutricem operam magistrorum et magistrarum adsciscere⁶; iisdem negotium datum scholas regendi et curandi diligentissime⁷; quae omnia si non ex fide integreque gesserint, officium deseruisse arguuntur⁸, dignique habentur in quos Episcopus animadvertat⁹. In unum ergo collineant argumenta ex ratione et factis

¹ Synod. Cameracen. an. 1550.

² Synod. II Provinc. Mechlinien. tit. I. cap. 3.

³ Synod. II Provinc. Mechlinien. tit. 20. cap. 4. — Synod. Provinc. Pragae. an. 1860, tit. 2. cap. 7.

⁴ Synod. Valens. ann. 529. can. 1. — Synod. Nannet. relat. in cap. 3. *de vit. et hon. clericorum*. — Synod. Burdigalen. an. 1583, tit. 27.

⁵ Synod. I. Provinc. Mechlin. tit. *de Scholis* cap. 2. — Synod. Provinc. Colocen. an. 1863, tit. 6. — Synod. Provinc. (Hibern.) apud Maynooth anno 1875.

⁶ Synod. Nannet. sup. cit. — Synod. AntuERP. sup. cit. — Synod. Provinc. Burdig. an. 1850, tit. 6. cap. 3.

⁷ Synod. Provinc. Vienn. ann. 1858, tit. 6. cap. 8. — Synod. Provinc. Ultraiect. an. 1865, tit. 3. cap. 2.

⁸ Synod. Provinc. Colocen. an. 1863, tit. 6. cap. 5. — Synod. Provinc. Colonien. an. 1860, tit. 2. cap. 23. — Synod. Provinc. Ultraiect. an. 1865, tit. 9. cap. 5.

⁹ Synod. I Provinc. Cameracen. tit. *de Scholis*, cap. 2.

petita, ut scholae, quas pauperum vocant, institutis dioecesanis et paroecialibus praecipuo iure adnumerandae sint; eaque de causa Britannorum Episcopi ad hanc usque aetatem in missionibus tam saecularibus quam regularibus easdem pro potestate sua visitare consueverunt, Quod et Nos probantes declaramus: Episcopus ius habere quoad omnia visitandi huiusmodi scholas pauperum in missionibus et paroeciis regularibus aequae ac in saecularibus.

Alia profecto causa est ceterarum scholarum et collegiorum, in quibus religiosi viri secundum ordinis sui praescripta iuventuti catholicae instituendae operam dare solent; in hisce enim et ratio postulat, et Nos volumus firma atque integra privilegia manere quae illis ab Apostolica Sede collata sunt, prout aperte est declaratum anno MDCCCLXXIV a sacro Consilio christiano nomini propagando, quum acta expenderentur Concilii Provincialis Westmonasteriensis IV¹.

Quum res in vado sit quod ad scholas attinet et collegia regularium iam constituta, adhuc tamen est in ancipiti, si de novis erigendis agatur. De his enim quaeritur; an et cuius superioris venia sit impetranda? Porro cum latius ea dubitatio pateat et ecclesiarum quoque ac coenobiorum erectionem pertingat, omnia haec unius questionis et iudicii terminis complectimur. Atque hic primo occurrunt Decretales veteres, quibus est cautum ne quid huiusmodi quisquam institueret absque Sedis Apostolicae licentia speciali². Postmodum Tridentina Synodus in eodem genere quidquam operum fieri prohibuit « sine Episcopi, in cuius dioecesi eri-

¹ Decret. xiv.

² Cap. Religiosorum, § *Confirmatas* de relig. domib. et cap. *Ex eo* de excess. praelat. in 6.

« genda sunt, licentia prius obtenta ¹ »: quo tamen Concilii decreto haud est superioribus legibus derogatum, veniam ab Apostolica Sede impetrari iubentibus. Quapropter cum ea in re liberius passim ageretur, Urbanus VIII ² pravam consuetudinem emendaturus, opera eiusmodi improbat tam quae sine venia Episcopi, quam quae sola illius auctoritate susciperentur, et veterum canonum simul Conciliique Tridentini leges omnino in posterum servari decrevit. — Huc etiam spectavit Innocentius X in Constitut. *Instaurandae* idibus Octobris MDCLII, qua praecepit ut nemo ex familiis regularibus « domos vel loca quaecumque de novo « recipere vel fundare praesumat absque Sedis Apostolicae licentia speciali ». Quare communis hodie sententia est, cui favet passim rerum iudicatarum auctoritas, non licere Regularibus, tam intra quam extra Italiam, nova monasteria aut conventus sive collegia fundare, sola Episcopi venia impetrata, sed indultam quoque a Sede Apostolica facultatem requiri ³. Iisdem insistens vestigiis, sacrum Consilium christiano nomini propagando pluries decrevit, veniam Apostolicae Sedis et Episcopi aut Vicarii Apostolici ecclesiis collegiisque erigendis, etiam in missionibus, ubi religiosi sodales domos sedesque habeant, esse omnino necessariam ⁴. His ergo de causis ad propositum dubium respondemus: sodalibus religiosis novas sibi sedes constituere, erigendo novas ecclesias, aperiendove coenobia, collegia,

¹ Concil. Trident. sess. 25 cap. 3 de Regular.

² Constit. *Romanus Pontifex* XIII kalen. Septembris 1624.

³ Bened. XIV, de Synod. dioecesis. lib. 9, cap. 1, num. 9. — *Monacelli formul. legal.* part. 1, tit. 6, form. 19, num. 31.

⁴ Sac. Congreg. de Prop. Fide in coetibus habitis diebus 22 Martii 1669; 3 Nov. 1688, 1704, 1768; 23 Aug. 1758; 30 Maii 1864; 17 Iulii 1865.

scholas, nisi obtenta prius expressa licentia Ordinarii loci et Sedis Apostolicae, non licere.

Fieri solet utique subtilior inquisitio, an duplex ea venia sit impetranda, si non prorsus novum opus regularis familia moliat; sed ea quae sunt instituta velit in alios usus convertere. Verum neque obscura, neque anceps erit futura responsio, si varios, qui accedere possunt, casus distinguamus. Initio enim quis serio dubitet, an ea quae pietatis religionisque causa instituta sunt, liceat in usus a religione et pietate alienos convertere? Restat itaque ut de tribus hisce dumtaxat quaeratur, utrum nempe liceat dinovere de loco instituta alioque transferre: aut immutare in usum consentaneum, qualis esset si schola in ecclesiam, coenobium in collegium, in domum pupillis aegrotisque recipiendis, vel vicissim mutaretur; aut demum, priore usu retento, novam causam sive usum inducere. Iam vero quominus duo illa prima, privata ipsorum auctoritate, religiosi sodales efficiant, obstat decretum Bonifacii VIII, qui eos vetuit « ad habitandum domos vel « loca quaecumque de novo recipere, seu hactenus recepta mutare » ¹. Rursus qui fieri potest ex duobus illis alterutrum, nisi res recidat in fundationem novam « Monasteriorum, Collegiorum, domorum, conventuum « et aliorum Regularium locorum huiusmodi »? Atqui id perfici prohibuit Urbanus VIII per Constitutionem, *Romanus Pontifex*, nisi « servata in omnibus et per omnia sacrorum canonum et Concilii Tridentini forma ». Sic unum superest de quo contendatur; num priore usu retento, nova causa vel usus adici valeat. Tunc autem pressius rem urgere oportet et accurate dispi-

¹ Cap. *Cum ex eo* de excess. praelat. in 6.

cere, utrum ea inductio alterius usus ad interiorem administrationem, disciplinamque domesticam spectet, velut si tirocinium aut collegium studiorum causa iunioribus sodalibus in coenobio constituatur: an fines interioris administrationis sit excessura, puta si inibi schola fiat aut collegium quod pateat etiam alienis. Plane si dictos fines excesserit, res redit ad alterutram illarum, quae a Bonifacio VIII et Urbano VIII fieri pro lubito, ceu diximus, prohibentur. Sin autem intrâ limites domesticæ disciplinae mutatio contineatur, suo certe iure Regulares utentur; nisi forte leges foundationis obstant. Ex quibus singillatim perpensis manifesto colligitur: Religiosis sodalibus non licere ea quae instituta sunt, in alios usus convertere absque expressa licentia Sedis Apostolicæ et Ordinarii loci, nisi agatur de conversione, quae, salvis foundationis legibus, referatur dumtaxat ad internum regimen et disciplinam regularem.

Nunc ad illud progredimur controversiæ caput, in quo de temporalibus missionum bonis disputatum est. Ex liberalitate fidelium ea parta bona sunt, cum sua sponte et voluntate dona largiantur, vel intuitu missionis id faciunt, vel eius qui missioni praeest. Iam si missionis intuitu donatio contigerit, ambigi solet, an viri religiosi quibus donum sit traditum, accepti et expensi rationem reddere Episcopo teneantur. Atque istud quidem fieri oportere, sacrum Consilium christiano nomini propagando super dubio proposito ob missiones Britannicas religiosis Ordinibus sive Institutis commissas die XIX Aprilis MDCCCLXIX, rescripsit in haec verba: « 1° Missionarii regulares bonorum temporalium, « ad ipsos qua regulares spectantium, rationem Episcopis reddere non tenentur. 2° Eorum tamen bo-

« norum, quae missioni, vel regularibus intuitu missionis tributa fuerunt, Episcopi ius habent ab iisdem « missionariis regularibus, aequè ac a Parochis cleri « saecularis, rationem exigendi ». Quo vero tabulis accepti et expensi ratio constaret, sacer idem Coetus, die X Maii anno MDCCCLXVIII, in mandatis dederat ut bona missionum diligenter describerentur, ea secernendo quae propria missionum essent ab iis quae ad sodalitia sodalesve singulos pertinerent.

Nihil enim vero in his decernendis vel praecipendis est actum, quod iuris communis doctrinis vulgatissimis apprime non congruat. Nam quaevis oblatio parochi aut alteri Ecclesiae Rectori data, piae cuiusdam causae intuitu, ipsinet piae causae acquiritur. Ex quo fit, ut qui rem pecuniamve oblatam accepit, administratoris loco sit, cuius est illam erogare iuxta mentem et consilium largitoris¹. Quoniam vero administrantis officio incumbit rationes actus sui conficere, eique reddere cuius res gesta fuit², ideo parochus vel Ecclesiae Rector facere non potest quin rationes reddat Ordinario loci, cuius est iurisdictio et causae piae tutela³. At missiones, de quibus apud Nos actum fuit, pleno iure ad Episcopum pertinent; huic ergo cuiusque oblationis earum intuitu collectae rationes oportet exhibere. Neque haec ex eo infirmantur, quod Urbanus II in Concilio Claromontano, aliique post eum Romani Pontifices decreverunt⁴ circa Ecclesias parochiales, quoad tempo-

¹ Fagnan. in cap. *Pastoralis*, de his quae sunt a Praelatis. n. 20 — Card. de Luca in *Conc. Trid.* discurs. 18, n. 5 — Reiffenst. Lib. 3. *Decret.* tit. 30, n. 193.

² L. 1 § officio ff. de tutelae et val. distr. — L. 2 § et sane ff. de negot. gest. L. Curator. L. Tutor Cod. de negot. gest.

³ Sac. Cong. Concilii Nallius, seu Nonantulan. inrium parochialium 27 Iunii 1744 ad dub. XII.

⁴ Lucius II ad Priorem S. Pancrati in Anglia, Alexander III ad

ralia Monasterii iunctas, teneri vicarios respondere Episcopis de *plebis cura*, de temporalibus vero non ita, cum monasterio suo sint obnoxii; siquidem seposita etiam ratione historica unde ea profecta est iuris dispositio¹, certum exploratumque est, in iis pontificiis decretis ac litteris appellatione *temporalium*, beneficii fructus et quae beneficiati personae adhaerent compendia significari.

Quocirca ea confirmantes quae a s. Congregatione de Propaganda Fide rescripta et mandata sunt, statuimus, religiosos sodales redditus Episcopo rationibus, docere debere de pecunia, intuitu missionum sibi allata, et quantum de ea et quos in usus impenderit aequae ac missionarios Cleri saecularis, iuxta praedictas resolutiones eiusdem Congregationis die XIX Aprilis MDCCCLXIX, et Instructionem die X Maii MDCCCLXVIII.

Tandem ne quis obrepat error aut dissensus in his quae modo iussimus exequendis, definiendum censemus, quae pecuniae, quaeque res viris religiosis oblatae intuitu missionum intelligantur. Namque receptum est hac in re, spectari primum oportere quid largitor voluerit; quod si non appareat, placuit, parochi vel rectori ecclesiae collatam donationem praesumi². At multum ab hac regula recessum est propter consuetudinem, quam quidam ecclesiastici iuris periti fere communem evasisse docent, cuius vi « hodie pene solae oblationes quae in Ecclesia sub missis ad altare fiunt » et quae pro administratione sacramentorum, pro be-

Monaster. S. Arnulphi, Lucius III ad Superior. Praemonstrat. et ad Abbatissam S. Hilarii in dioecesi Fesulana.

¹ Gonzal. Comment. in cap. I. de Cappel. Monach.

² Argum. ex cap. Pastoral. 9 de his quae fiunt a Praelat. cap. Transmissa, de Verb. sign. ac praesertim cap. I de Statu Monach.

« nedicendis nuptiis aut mulieribus post partum, pro exequiis et sepulturis, aut aliis similibus functionibus specialiter offeruntur, ad parochum spectant; consuetudine reliquas ferme omnes ecclesiis ipsis aut sacellis » aut aliis certis finibus applicante¹. Praeterea si in parochum rectoremve, a quibus spiritualia adiumenta fideles accipiunt², haud inconcinne praesumi potest collata liberalitas, ubi Ecclesia bonis praedita sit, per quae religionis decori et ministrorum tuitioni prospiciatur, longe aliud iudicium esse debet ubi eam bonorum copiam Ecclesia non habeat, ac liberalitate fidelis populi unice aut potissimum sustentetur. Tunc enim largitores putandi forent voluisse consulere cultus divini splendori et religionis dignitati, ea ratione et modo quem ecclesiastica auctoritas decerneret. Ideo apud christianos primaevo lege cautum fuerat ut pecunia omnis dono accepta, inter Ecclesiam, Episcopum, Clericos et egenos divideretur. Legis porro sese interponens auctoritas, si largitionum tempora et causas praestituat, illud efficit quoque, ne fideles semper pro arbitrio possint modum et finem designare in quem oblatam stipem erogari oporteat; nequit enim facere privatorum voluntas, ut quod a legitima potestate in bonum commune praecipitur certo destituatur effectu. Haec Nobis considerantibus visi sunt prudenter et opportune egisse Patres Concilii Provincialis Westmonasteriensis II, cum partim interpretantes piam et aequam donantium voluntatem, partim ea, quae Episcopis inest, utentes potestate imperandi pecuniae collationes decernendique quo tempore et qua de causa conferri oport-

¹ Reiffenst. L. 3 Decretal. tit. 30 n. 193, Van Espen, ius eccl. univ. part. 2. sect. 4, tit. 2, cap. 10, nn. 20 et 21.

² Argum. ex cap. quia Sacerdotes 13. caus. 10. quaest. 1.

teat, statuerunt in capite *de bonis ecclesiasticis*, quid censendum sit intuitu missionis collatum. Iubet igitur ratio, itemque Nos constituimus, hac in re religiosos ad leges Westmonasteriensis Synodi sese affatim accommodare oportere¹.

Sublatis controversiis cognitioni Nostrae propositis, confidimus, curam a Nobis in iis componendis adhibitam eo valituram, ut ad tranquillitatem et incrementum rei catholicae in Angliā non leviter conferat. Equidem pronunciationes Nostras ad iuris et aequitatis regulam studiose religioseque exegimus, nec dubitamus quin in iis exequendis par diligentia et religio eniteat illorum inter quos iudicium protulimus. Sic enim fiet, ut Episcoporum ductu et prudentia religiosi sodales de Anglicis missionibus apprime meriti strenue et alacriter e laboribus suis fructus salutis ferre pergant laetissimos, atque utrique (ut voce utamur Gregorii Magni ad Angliæ Episcopos) *communi . . . consilio, concordique actione quæ sunt pro Christi zelo agenda disponant unanimiter, recte sentiant, et quæ senserunt, non sibi-met discrepando perficiant*². Concordiam hanc postulat paterna caritas Episcoporum in adiutores suos et mutua Cleri in Episcopos observantia; hanc concordiam flagitat finis communis qui situs est in salute animarum iunctis studiis ac viribus quaerenda; hanc eandem exigit necessitas iis resistendi qui catholico nomini infensi sunt. Haec vires gignit et infirmos quoque pares efficit ad grandia quæque gerenda; haec signum est quod sinceros Christi discipulos ab iis disternat qui se tales esse mentiuntur. Ad hanc igitur singulos et universos enixe cohortamur in Domino, rogantes cum

¹ (Vid. hoc docum. ad calcem præsentis Constit.).

² Apud Bedam *Histor. Angl.* II. 29.

Paulo ut impleant gaudium Nostrum, ut idem sapiant eandem caritatem habentes, unanimes, idipsum sentientes¹.

Demum ut firmiter ea consistant quæ constitutum, volumus atque decernimus, præsentis Litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod prædicti religiosi sodales et alii quicumque in præmissis interesse habentes, cuiusvis status, gradus, ordinis et dignitatis existant, seu alias specifica mentione digni iis non consenserint, nec ad ea vocati et auditi, causæque propter quas præsentis emanaverint sufficienter adductæ, verificatæ et iustificatæ non fuerint, aut ex alia qualibet etiam quantumvis iuridica et privilegiata causa, colore et capite etiam in corpore iuris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio seu intentionis Nostræ, vel interesse habentium consensus, aliove quolibet, quantumvis magno et substantiali, individuumque expressionem requirente defectu, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas restitutionis in integrum aliudve quodcumque iuris remedium intentari vel impetrari; sed ipsas præsentis Litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, quibuscumque iuris seu facti defectibus, qui adversus illas ad effectum impediendi vel retardandi earum executionem quovis modo vel quavis de causa opponi possent minime refragantibus, suos plenarios et integros effectus obtinere, easque propterea, omnibus et singulis impedimentis penitus reiectis, ab illis ad quos spectat, et pro tempore quantumque spectabit, inviolabiliter servari; sicque et non

¹ Philip. II.

aliter in praemissis per quoscumque iudices Ordinarios et delegatos iudicari ac definiri debere, ac irritum fore et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus praemissis, et quatenus opus sit Nostra et Cancellariae Apostolicae Regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque Apostolicis ac in Universalibus, Provincialibus et Synodalibus Conciliis editis constitutionibus et ordinationibus, nec non quorumcumque Ordinum, Congregationum, Institutorum, et Societatum, etiam Iesu, et quarumvis Ecclesiarum et alii quibuslibet, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis statutis et consuetudinibus, ac praescriptionibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et Litteris Apostolicis quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, editis et factis ac licet pluries iteratis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum derogatione specialis forma servanda foret, tenores earundem praesentibus pro plene ac sufficienter expressis habentes ad praemissorum effectum dumtaxat specialiter et expresse derogatum esse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Quocumque autem modo earundem praesentium Litterarum exempla in Anglia publica fuerint, volumus ut statim post huiusmodi publicationem omnes et singulos quos concernunt vel concernent in posterum perinde afficiant, ac si unicuique illorum personaliter intimatae ac notificatae fuissent.

Nulli ergo hominum liceat paginam hanc Nostrarum decisionum, declarationum, decretorum, praecceptorum, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesum-

perit, indignationem Omnipotentis Dei et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Dominicae Incarnationis millesimo octingentesimo octuagesimo primo, Octavo Idus Maii, Pontificatus Nostri Anno IV. — C. Card. Sacconi Pro-Datarius — T. Card. Mertel. — Visa de Curia, I. De Aquila e Vice-comitibus.

Loco † Plumbi. — Reg. in Secretaria Brevium. — I. Cugnonius.

Leges ex Conc. Westmonast. II. de quibus agit S. Pontifex in Const. « Romanos Pontifices ».

I. Bona quae a fidelibus in Religionis propagationem et decorem, cleri sustentationem, pauperum sublevationem, aliosque pios usus erogantur, Deo et Ecclesiae donata censentur; eorumque administratores seu curatores, sive viri ecclesiastici sive laici fuerint, nihil amplius quam eorum dispensatores, Deo ipsi redditur rationem, sunt habendi. Cum igitur hic iam inter dispensatores quaeratur, ut fidelis quis inveniatur, de iis, quae rectam bonorum ecclesiasticorum administrationem respiciunt, in hac synodo plenius nobis agendum videtur, quia praesertim in primo provinciali Concilio, rebus maioris momenti occupati, huiusmodi materiam ad tempus opportunus remiserimus.

II. Igitur adlaborandum ut omni modo determinetur (si dubium existat) intentio et animus donatoris vel testatoris alicuius fundi, et ut usui ab ipso definito ipsius fructus accuratissime applicentur.

III. Si vero huiusmodi intentio non constet ex aliquo certo documento, servandae sunt regulae sive canones, quibus de tali voluntate recte iudicari potest.

IV. Quotiescumque erigatur aut provideatur ecclesia, seu schola, sive aliud quodvis aedificium usibus religionis destinatum, sive ex integro sive ex parte pecuniis collatis a fidelibus, vel etiam a quavis societate piorum Catholicorum eleemosynarum administratrice, eiusmodi aedificium habendum est veluti in perpetuum illi loco addictum. Et quamvis missio de qua agitur sit ab aliqua corporatione religiosa occupata et administrata, eleemosynae illae praesumuntur non corporationi ipsi, sed Dei cultui promovendo et pauperum levamini fuisse collatae, eoque in loco ad hosce usus erogandae.

V. Similiter iudicandum, si ab aliquo benefactore talia aedificia alicubi provideantur; nisi certissime constet declarasse se in tali erectione non loci eiusque fidelium commodum respexisse, sed Ordini illi donum voluisse conferre. (Regulae, sub numero praecedenti et sub hoc traditae quoad ius in foundationes, sunt applicandae ad novas tantum foundationes, cum de Regularibus agitur.)

VI. Non vero licebit Episcopo Missionem legitime alicui Ordini religioso conceditam, dicto titulo, ipsi auferre. Respicitur enim hae regulae solummodo casum in quo Regularis illa familia vel nequeat vel nolit illius Missionis curam retinere; si, exempli gratia, e Superiore ab illo loco revocetur, vel alia quavis de causa cesset omnino, et non ad tempus dumtaxat, ibidem existere.

VII. Si vero aliqua Missio fundatur exclusive, sive longe maiore ex parte sumptibus alicuius religiosae familiae, quae iustis de causis atque in perpetuum alio migrare poterit velle, hortamur ut pactio clara fiat inter Episcopum et Superiores Ordinis quid hoc in

casu sit agendum, ne iura ex una parte laedantur, neve scandalum ex altera oriatur, et grave animarum damnum emergat.

VIII. Multo minus licet clerico vel ipsi Episcopo bona Ecclesiae alienare, sicuti constat ex innumeris pene iuris canonici sanctionibus. Quod si propter causas ab ipso iure approbatas contigerit talem alienationem esse necessariam, sacerdos nunquam sine Episcopi auctoritate, nec Episcopus absque iis cautionibus quae a lege canonica requiruntur, illam efficere potest.

IX. In omni missione pecuniae quae a fidelibus contribuuntur modis infra recensendis, habendae sunt pro bonis Ecclesiae, non pro muneribus datis sacerdoti. Ex ea namque pecunia non solum eius honestae sustentationi, sed et sumptibus religiosi cultus, manutentioni fabricae, debitis, si quae sint, solvendis, aliisque huiusmodi providendum est. Idecirco, si discedere a Missione alicui sacerdoti contigerit in anni cursu, non ius habet ad ratam partem introitus annui nisi prius detrahatur pars iuste assignanda illis impensis. Similiter ea quae providerat pro Ecclesiae usu ex ipsis redditibus Ecclesiae, *v. g.* cereos, vinum pro sanctissimo sacrificio, sacram supellectilem, post se relinquere debet absque compensatione, nisi constare faciat hanc provisionem aequam rationem excedere.

X. Diversas quidem methodos colligendi pecunias pro Missionum sustentatione praevalere omnibus satis patet. Sequentes imprimis non improbandas censemus, donec melius per caritatem fidelium provisum fuerit. Sunt igitur:

1° Sedium seu locorum assignatio certis personis seu familiis a quibus compensatio determinata datur Ecclesiae.

2° Collectae ad Offertorium in ecclesia factae.

3° Pro consuetudine generaliter in Anglia vigente, solutio nummi determinati iuxta qualitatem loci occupandi, ab iis qui locum assignatum non habent, nolunt vero locum liberum, ut aiunt, occupare.

4° Conciones ab aliquo insigniori verbi Dei praecone, post quas generatim pro Ecclesia, vel pro aliqua eius parte seu attributione, colliguntur assistentium eleemosynae, qui saepe ex aliis congregationibus accurrunt, stipemque conferunt.

5° Collectae quae vel de domo in domum fiunt, per viros ad hoc deputatos, aut per societates et confraternitates legitime institutas, vel exiguntur per decurias aut centurias, prout fieri solet a laudabili Societate Propagationis Fidei nuncupata, vel quae a ditioribus, statutis temporibus aut singulis annis, solvuntur.

XI. Quamvis equidem exoptandum esset, plures ex hisce modis sustentandi Ecclesiam posse e medio tolli, iam tamen experientia docuit adhuc impossibile esse talibus adiumentis omni ex parte supersedere. Ubi igitur usus iam inviguit unum vel plures ex ipsis adhibendi, continuari ita debet, ut nulla in eis innovatio absque episcopi arbitrio introducat. Praesertim vero spatium liberum non minuatur neque coarctetur, eo inconsulto. Quidquid vero pecuniae per ista media ad Missionem confluit, non ad ipsum sacerdotem, sed ad totas Missionis necessitates pertinere reputetur. Quidquid igitur supellectilis, vel sacrae vel domesticae, ex his redditibus acquisierit sacerdos, vel quidquid in sarta tecta aedium sacrarum vel aedificiorum ad ecclesiam quomodocumque spectantium conservanda impenderit; non sibi, sed Missioni providit, ex bonis ad eam pertinentibus.

XII. Cum igitur sacerdos aliquis ad suam primum

Missionem accedit, accipiat a Vicario foraneo, vel ab alio deputato ab Episcopo, inventarium omnium ad Missionem pertinentium. Tenetur autem supellectilem et aedificia integra servare, imo potius meliorare, ut saltem successori tantum tradat quantum ipse accepit. Quod si, vel ad reficienda quae vetustate obsoleta et squalida evaserunt, vel ad maiorem locorum decorem nova seu venustiora providerit, distinguendum est, quoniam ex fonte ista provenierit.

1° Nam si ex proprio peculio, sive ex familiarum sibi bene affectarum donis, sive tandem ex ea parte proventuum Ecclesiae, quae sibi competit pro sua honesta sustentatione, sacerdos haec sibi comparaverit, habenda erunt ut propria, ratione semper habita obligationis conservandi in bono statu ea quae accepit.

2° Si vero generatim proventibus Ecclesiae, vel donis sive collectis congregationis, vel tandem aere ab Episcopo vel administratoribus rerum temporalium dioceseos concesso, fuerint haec conquisita, omnino Missioni addicta dicenda sunt, neque ullo pacto licet sacerdoti ea sibi vindicare.

XIII. Communiter etiam censendum, nisi contrarium pateat, iuxta regulam in iure traditam, ea quae ecclesiasticis usibus apta, donantur viro missionario, esse Missioni donata. Ea vero quae personalem habent usum, ipsi data reputantur; sicuti etiam res sacrae, si expresse, veluti grati animi vel affectus pignus, a congregatione sacerdoti cuivis donantur.

XIV. Honoraria Missarum ad sacerdotis peculium pertinent. Similiter ubi viget usus, antiquus quidem in Anglia, temporibus solemnibus Paschae et Nativitatis Domini, singulis sacerdotibus munuscula dandi, haec ad ipsos de iure pertinent. Caveat vero sacerdos ne

in suspicionem cadat aliquid recipiendi, intuitu sacramenti Pœnitentiæ ab ipso administrati.

XV. De applicatione pecuniæ quæ ex iuribus stolæ provenit, non una eademque praxis per totam obtinet Ecclesiam. Etenim, quamvis Ecclesia sordidum quaestum detestetur, ob quem pro Sacramentorum celebratione extorqueatur vel exigatur pecunia a fidelibus ea petentibus, Concilium tamen Lateranense, sub Innocentio III anno 1215 habitum, præscripsit ut observarentur laudabiles consuetudines, quarum vigore oblationes, ex occasione celebrationis Sacramentorum, a fidelibus altaris ministris fiunt. Proventus ex hoc fonte derivantes ordinario sacerdotibus adjudicantur, quamvis diversis modis, pro diversitate locorum, distribuantur. Anteferenda vero videtur coeteris ea distributio, quæ magis ad allevanda onera Missionis possit conferre.

XVI. Dum igitur prohibemus ne aliquid petatur (multoque magis exigi) ante baptismatis vel matrimonii celebrationem, aut etiam post celebrationem veluti de iure, remittimus prudentiæ Episcoporum ea in suis diocesanis Synodis, hac de re statuere quæ consuetudinibus et conditioni locorum visa fuerint magis apta. Abusus præsertim omnes, si qui existant, tam in qualitate quam in exactione huiusmodi oblationum, diligentissime corrigant, modum ubique æquum imponendo.

XVII. Quicumque administrationi alicuius Missionis præest, quocumque titulo, librum omnino teneat diurnum omnium receptarum et expensarum Missionis, in quo quotidie utrasque scribat accuratissime, et suo quasque ordine. Habeat etiam penes se alterum librum quem Magistrum (Ledger) vulgo vocant, in quem transferat, post mensem vel trimestrem, omnia quæ in primo libro continentur; ita tamen ut in ordinem redi-

gantur, iuxta capita ad quæ summa quæque, sive recepta sive expensa, referri debet.

XVIII. Quivis administrator habeat «computum apertum» ut dicitur, in mensa aliqua nummularia duorum virorum honestorum nominibus, præter suum, adscriptum. Isti vero solummodo ad conservationem pecuniæ a quovis iacturæ periculo assumptos se sciant, neque sese illius administrationi ingerere debent. Deficiente vero uno quacumque ex causa, duo qui supersunt alium ab Episcopo electum supplendum curabunt. Administrator igitur pecuniam ad Missionem pertinentem, scilicet eam quæ ad proprium peculium non pertinet, ultra summam librarum viginti apud se plus quam decem dies non retineat, sed in dictam mensam diligentem referat.

XIX. Nullus Missionis administrator instrumenta legalia de bonis Ecclesiæ conficiat sine expressa auctoritate Episcopi, qui legisperitos in huiusmodi negotiis veratissimos consulere non dubitabit, sicque revisioni accuratissimæ subiciantur.

XX. Omnia aedificia ad Missionem pertinentia contra incendium secunda reddantur per annuam solutionem factam alicui societati ad hoc destinatae.

XXI. Omnis eleemosynas fidelium quaerens muniri debet autographo Ordinarii, vel Superioris proprii, obiectum quaestus pii declarante, et recognito ab Ordinario loci, ubi quaestum facit, cum conditione in eo expressa, quod ipse teneatur rationem accuratam reddere Episcopo vel Superiori suo omnium summarum ab eo collectarum, cum determinatione locorum in quibus versatus fuerit, et personarum a quibus eas habuerit, cum expressione temporis suæ in singulis locis residentiae.

(Acta et Decreta II Concilii Prov. Westmonasteriensis. Anno 1855. — Pars II. — Coll. Lacen. III pag. 980.)